

Sygn. akt I ACa 1414/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Pasikowski

Sędziowie: SA Anna Cesarz (spr.)

SA Krystyna Golinowska

Protokolant: sekr. sąd. Iga Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **P. P.**

przeciwko (...) **spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.**

o ustalenie nieistnienia uchwał, ewentualnie o stwierdzenie nieważności uchwał, ewentualnie o uchylenie uchwał na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 9 czerwca 2016 r. sygn. akt X GC 266/12

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od P. P. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. kwotę 810 (osiemset dziesięć) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 1414/16

UZASADNIENIE

Pozwem skierowanym przeciwko (...) spółce z o.o. w B. P. P. wniósł o ustalenie nieistnienia, bądź stwierdzenie nieważności, bądź uchylenie uchwał zgromadzenia wspólników nr 5, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 i 17 podjętych na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników w dniu 28 marca 2012 r. oraz o zwrot kosztów postępowania.

Pozwana, kwestionując swoją odpowiedzialność, wniosła o oddalenie powództwa.

W piśmie z dnia 29 października 2012 r. powód cofnął powództwo w zakresie uchwał nr 11 i 17.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 9 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo (pkt 1), zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2), a także przejął w ciężar Skarbu Państwa - Sąd Okręgowy w Łodzi kwotę 2.700 zł tytułem nieuiszczonej części opłaty sądowej od zażalenia (pkt 3).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie ustaleń, które Sąd Apelacyjny w całości podzielił i przyjął za własne. Z ustaleń tych wynikało,

że postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2011 r. Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wydanym w sprawie LD XX Ns-Rej. KRS (...) Sąd Rejestrowy, na wniosek wspólników mniejszościowych posiadających powyżej 10% kapitału zakładowego - D. L., P. B., M. G., B. G., E. O., A. W., S. W. i I. W. - upoważnił ich do zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej spółki w terminie 30 dni, licząc od dnia uprawomocnienia tego postanowienia, z określonym szczegółowo w postanowieniu porządkiem obrad.

Od postanowienia wydanego przez Sąd Rejestrowy w trybie art. 237

§ 1 k.s.h. zostały wniesione dwie apelacje: przez spółkę (...), reprezentowaną przez M. S., D. D. i K. W., jako członków zarządu, przy czym ich apelacja została potraktowana jako apelacja tych osób działających we własnym imieniu z uwagi na brak ich ujawnienia

w KRS, a także przez spółkę (...). Postanowieniem z dnia 25 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy w Łodzi odrzucił apelację od powyższego postanowienia wniesioną przez M. S., D. D. i K. W.. Druga apelacja została odrzucona postanowieniem z dnia 20 czerwca 2011 r. wydanym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt LD.XX Ns-Rej. KRS (...) z uwagi na niezpełnienie braków formalnych. Od tego orzeczenia zażalenie wnieśli D. D. i J. S., które zostało rozpoznawane przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie o sygn. akt X Gz 590/11.

Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2011 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek M. S. o stwierdzenie prawomocności postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 14 kwietnia 2011 r. (o udzieleniu upoważnienia), wskazując, że odrzucenie pierwszej apelacji w dniu 25 listopada 2011 r.

nie oznacza na ten dzień możliwości stwierdzenia prawomocności tego postanowienia z uwagi na brak rozpoznania zażalenia na postanowienie

o odrzuceniu apelacji z dnia 20 czerwca 2011 r.

Postanowieniem z dnia 28 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi odrzucił zażalenie D. D. i J. S. na postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 20 czerwca 2011 r.

w sprawie LD XX Ns-Rej. KRS (...) o odrzuceniu apelacji (...) spółki z o.o. w B. od postanowienia z dnia 14 kwietnia 2011 r.

o upoważnieniu do zwołania zgromadzenia z uwagi na to, że zostało ono wniesione przez osoby nieuprawnione do reprezentacji spółki (zgodnie z danymi wynikającymi z rejestru sądowego – art. 17 ust. ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym). Zażalenie zostało zatem odrzucone z uwagi na to, że zarówno apelacja, jak i zażalenie zostały złożone w imieniu spółki (...) przez inne

osoby powołujące się na przymiot bycia członkiem zarządu, zaś w ocenie sądu odwoławczego powinno zostać złożone przez te same podmioty w sytuacji, gdy nie doszło w międzyczasie do zmian w składzie zarządu.

W dniu 30 listopada 2011 r. w oparciu o postanowienie z dnia 14 kwietnia 2011 r. wspólnicy, którzy złożyli wniosek o upoważnienie, zwołali na dzień

16 grudnia 2011 r. nadzwyczajne zgromadzenie wspólników, wskazując porządek obrad określony w tym postanowieniu. W zawiadomieniu powołali się na prawomocność postanowienia z dnia 14 kwietnia 2011 r. z datą odrzucenia apelacji przez Sąd Okręgowy w dniu 25 listopada 2011 r.

W dniu 16 grudnia 2011 r. odbyło się nadzwyczajne zgromadzenie wspólników, na którym podjęto uchwały o nr. 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29. Uchwały te dotyczą odpowiednio:

- nr 16 - potwierdzenia dotychczas dokonanych przez zarząd w osobach D. Ł., Z. M. i T. S.

w imieniu spółki czynności,

- nr 21 – odwołania M. S. ze składu zarządu spółki,

- nr 22 – odwołania J. S. ze składu zarządu spółki,

- nr 25, 26, 27, 28, 29 – powołania do składu rady nadzorczej na następną kadencję odpowiednio J. Z., C. Ł., P. B., B. G. i A. W.,

- nr 17, 18, 19 – odwołania ze składu zarządu odpowiednio D. Ł., Z. M. i T. S. – przy czym w protokole znajdują stwierdzenia przewodniczącego, że zgromadzenie przyjęło te uchwały, zaś z oddanych głosów wynika, że przeciwko tym uchwałom oddano 100% głosów.

Wspólnik P. P. głosował przeciwko uchwałom i wniósł o zaprotokołowanie sprzeciwu oraz złożył oświadczenie kwestionujące prawidłowość zwołania zgromadzenia.

W dniu 16 grudnia 2011 r. wspólnicy, którzy zwołali zgromadzenie złożyli oświadczenie dotyczące przyczyn zwołania tego zgromadzenia.

Postanowieniem z dnia 9 marca 2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi stwierdził, że postanowienie Sądu Rejestrowego z dnia 14 kwietnia 2011 r. jest prawomocne od dnia 6 maja 2011 r.

W dniu 12 marca 2012 r. w oparciu o postanowienie z dnia 14 kwietnia 2011 r. wspólnicy, którzy złożyli wniosek o upoważnienie, zwołali na dzień 28 marca 2012 r. nadzwyczajne zgromadzenie wspólników, wskazując porządek obrad określony w tym postanowieniu.

W dniu 28 marca 2012 r. odbyło się nadzwyczajne zgromadzenie wspólników. Na zgromadzeniu podjęto uchwałę o zdjęciu wskazanych w uchwale nr 4 punktów porządku obrad. Na zgromadzeniu podjęto m. in. uchwały o nr. 5, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16. Uchwały te dotyczą odpowiednio:

- nr 5 - potwierdzenia dotychczas dokonanych przez zarząd w osobach D. Ł., Z. M. i T. S. w imieniu spółki czynności,

- nr 9 – odwołania M. S. ze składu zarządu spółki,

- nr 10 – odwołania J. S. ze składu zarządu spółki,

- nr 12, 13, 14, 15, 16 – powołania do składu rady nadzorczej na następną kadencję odpowiednio J. Z., C. Ł., P. B., B. G. i A. W..

P. P. głosował przeciwko uchwałom i wniósł o zaprotokołowanie sprzeciwu oraz złożył oświadczenie kwestionujące prawidłowość zwołania zgromadzenia.

W dniu 13 stycznia 2012 r. w pozwie wytoczonym przeciwko spółce (...) wniósł o ustalenie nieistnienia, bądź stwierdzenie nieważności, bądź uchylenie uchwał zgromadzenia wspólników o numerach od 1 do 49 podjętych na zgromadzeniu wspólników w dniu 16 grudnia 2011 r. powołując się m. in. na zwołanie tego zgromadzenia wbrew dyspozycji Sądu wyrażonej w postanowieniu z dnia 14 kwietnia 2011 r., to jest po upływie zakreślonego przez Sąd terminu oraz podnosząc inne zarzuty (w większości tożsame z zarzutami podniesionymi w sprawie X GC 266/12).

Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2012 r. LD XX Ns-Rej. KRS (...) Sąd Rejestrowy odmówił dokonania wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym zmian wynikających z uchwał podjętych na zgromadzeniu w dniu 28 marca 2012 r. wskazując, że zostały podjęte na zgromadzeniu zwołanym po upływie zakreślonego w upoważnieniu terminu.

Postanowieniem z dnia 2 października 2012 r. Sąd w sprawie X GC 43/12 zabezpieczył roszczenie pozwu poprzez wstrzymanie wykonania uchwał nr 16, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29.

Na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników zwołanym w dniu 10 czerwca 2014 r. przez ustanowionego dla spółki kuratora zostały podjęte uchwały nr 10, 11, 12, 13, 14 powołujące w skład rady nadzorczej odpowiednio J. Z., C. Ł., P. B., B. G. i A. W.. Rada nadzorcza dokonała wyboru członków zarządu na posiedzeniu w dniu 10 czerwca 2014 r. w osobach D. Ł., Z. M. i T. S..

Wpisem dokonany w dniu 28 lipca 2014 r. Sąd Rejestrowy wykreślił z rejestru przedsiębiorców prowadzonego dla pozwanej w ramach Krajowego Rejestru Sądowego U. K., J. W. i K. K., jako członków zarządu i wpisał w to miejsce D. Ł., Z. M. i T. S..

Zgodnie z § 20 pkt. 2 aktu założycielskiego spółki (...) kadencja rady nadzorczej trwa 2 lata od momentu wyboru do chwili wyboru nowej rady nadzorczej przez zwyczajne zgromadzenie wspólników, zaś zgodnie z pkt. 4 każdy z członków rady nadzorczej może zrezygnować z pełnionej funkcji lub być odwołany przed upływem kadencji większością 2/3 głosów przez zgromadzenie wspólników.

Sąd Okręgowy podkreślił, że powód dochodził w niniejszej sprawie alternatywnych roszczeń, spośród których pierwszorzędne znaczenie miało roszczenie o ustalenie nieistnienia uchwał, po którego uznaniu za nieuprawdopodobnione możliwe było odniesienie się do pozostałych roszczeń, tj. roszczenia o stwierdzenie nieważności uchwał oraz o uchylenie uchwał. Zwrócił jednocześnie uwagę na fakt, że zgodnie z art. 252 § 1 zd. 2 k.s.h., w zakresie uchwał zgromadzenia wspólników sprzecznych z prawem, przepisu art. 189 k.p.c. nie stosuje się, wobec czego prima facie roszczenie o ustalenie nieistnienia uchwał można uznawać za nieuprawdopodobnione. Kierując się jednak zgłaszanymi w doktrynie postulatami dopuszczenia powództwa z art. 189 k.p.c. w przypadku uchwał nieistniejących, a także wyrażonym w judykaturze sposobem ich definiowania, Sąd Okręgowy stwierdził, że skoro powód uczestniczył w przedmiotowym zgromadzeniu i był (...) spółki (...), a zatem osobą objętą dyspozycją art. 250 k.s.h., wyłączone było stosowanie art. 189 k.p.c., bowiem nawet hipotetycznie zakładając, że zgromadzenie to odbyło się po upływie terminu do jego zwołania, to uchwały podjęte na takim zgromadzeniu byłyby co najwyżej nieważne, nie zaś nieistniejące. Powodowi nie przysługiwał nadto interes prawny do ich zaskarżenia, a przez to skuteczne roszczenie o ustalenie nieistnienia uchwał. Z tego względu powództwo w tej części zostało oddalone.

Roszczenie o stwierdzenie nieważności uchwał Sąd Okręgowy rozważył w świetle art. 252 § 1 zd. 1 k.s.h., zgodnie z którym osobom lub organom spółki, wymienionym w art. 250 k.s.h., przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników sprzecznej z ustawą. Za istotne Sąd uznał zbadanie prawidłowości zwołania zgromadzenia wspólników w dniu 28 marca 2012 r.

Zdaniem Sądu Okręgowego odrzucenie apelacji w dniu 25 listopada 2011 r. nie przesądziło o prawomocności objętego nią postanowienia z dnia 14 kwietnia 2011 r. Postanowienie to nie było prawomocne z uwagi na okoliczność wniesienia drugiej apelacji, której odrzucenie w dniu 20 czerwca 2011 r. zostało zakwestionowane w drodze zażalenia rozpoznawanego w sprawie X Gz 590/11. Do czasu rozpoznania tego zażalenia nie można było stwierdzić, że prawomocnie odrzucono drugą z wywiedzionych apelacji od postanowienia z 14 kwietnia 2011 r. Postanowienie z dnia 14 kwietnia 2011 r. uzyskało zatem walor prawomocności w dniu 28 lutego 2012 r., kiedy odrzucono zażalenie

w sprawie X Gz 590/11. Po tej dacie postanowienie z dnia 14 kwietnia 2011 r. wywołało skutek w postaci upoważnienia wspólników do zwołania walnego zgromadzenia. Jako, że termin zakreślony dla tej czynności wynosił 30 dni od uprawomocnienia się postanowienia udzielającego upoważnienia, zwołanie zgromadzenia w dniu 28 marca 2012 r. Sąd Okręgowy ocenił za mieszczące się w tym terminie. Zgromadzenie z dnia 16 grudnia 2011 r. uznał natomiast za zwołane przed uzyskaniem przez przedmiotowe postanowienie upoważniające waloru skuteczności (do czego wymagane było jego uprawomocnienie), a więc zanim wspólnicy zostali upoważnieni do zwołania zgromadzenia, jak również za zwołane w terminie innym niż wynikający z postanowienia z dnia 14 kwietnia 2011 r.

Mając na uwadze, że zgromadzenie z dnia 28 marca 2012 zostało zwołane w terminie objętym upoważnieniem, Sąd Okręgowy wykluczył istnienie podstaw do stwierdzenia nieważności uchwał podjętych na tym zgromadzeniu.

Dokonując oceny roszczenia o uchylenie uchwał, które zostało związane z zarzutem naruszenia § 20 pkt. 2 umowy spółki w zw. z art. 218 k.s.h. wskutek podjęcia uchwał w przedmiocie powołania i odwołania członków rady nadzorczej na nadzwyczajnym zgromadzeniu zamiast na zwyczajnym zgromadzeniu wspólników, a także nie zachowania wymaganej dla ich odwołania przed upływem kadencji większości 2/3 głosów, Sąd Okręgowy odwołał się do treści art. 249 § 1 k.s.h. Z przepisu tego wynika, że uchwała wspólników sprzeczna

z umową spółki bądź dobrymi obyczajami i godząca w interesy spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie wspólnika może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały. W ocenie Sądu Okręgowego

w rozpatrywanej sprawie nie było dowodów, które pozwalałyby ustalić, czy

w dacie 28 marca 2012 r. w pozwanej spółce funkcjonowała ważnie wybrana rada nadzorcza, której kadencja nie upłynęła. O tym, że istniejące w tej materii wpisy w KRS nie były miarodajne, a ostatecznie spółka (...) nie posiadała właściwie ukonstytuowanych organów, przekonywała lektura prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia

26 czerwca 2013 r. w sprawie sygn. XX Ns Rej. KRS 26089/12/624, którym właśnie z tej przyczyny ustanowiono kuratora dla spółki w trybie art. 42 k.c., zlecając mu podjęcie czynności zmierzających do wyboru rady nadzorczej. Sąd Okręgowy nie znalazł przy tym powodów do kwestionowania forum, na którym miało dojść do odwołania i powołania członków rady nadzorczej. Skoro bowiem może ono nastąpić na zwyczajnym zgromadzeniu wspólników, nie ma przeszkód by nastąpiło również na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł z zastosowaniem art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł powód, zaskarżając go w zakresie pkt. 1 i 2 oraz podnosząc następujące zarzuty:

1. naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na sporządzeniu uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób uniemożliwiający weryfikację stanowiska Sądu I instancji, bowiem w uzasadnieniu brak jest przytoczenia podstaw prawnych rozstrzygnięcia przy jednoczesnym odniesieniu ich do poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych,

2. naruszenia prawa materialnego, tj.:

- art. 189 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji odmówienie powodowi prawa do żądania stwierdzenia nieistnienia uchwał nr 5, 9 - 10, 12 - 16 nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników (...) sp. z o.o. zwołanego na dzień 28 marca 2012 r. w sytuacji, gdy roszczenie powoda

o stwierdzenie nieistnienia w/w uchwał było w pełni zasadne z uwagi na rodzaj naruszeń prawa, jakich dopuściły się osoby zwołujące w/w zgromadzenie,

a ponadto powód posiadał interes prawny w żądaniu stwierdzenia nieistnienia tychże uchwał, skoro dotyczyły one bezpośrednio uprawnień powoda jako członka rady nadzorczej oraz wspólnika spółki,

- art. 250 k.s.h. w zw. z 252 k.s.h. w zw. art. 247 § 2 k.s.h. w zw.

z art. 237 § 1 k.s.h. poprzez ich niezastosowanie i w konsekwencji oddalenie powództwa o stwierdzenie nieważności uchwał podjętych na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników pozwanej spółki zwołanym na dzień 28 marca 2012 r., co było wynikiem błędnego przyjęcia, że zgromadzenie zostało zwołane w terminie wyznaczonym przez Sąd Rejestrowy przez upoważnione do tego osoby, w sytuacji, gdy po pierwsze przedmiotowe zgromadzenie zostało zwołane po upływie wyznaczonego przez Sąd Rejestrowy 30-dniowego terminu liczonego od dnia uprawomocnienia się postanowienia zezwalającego wskazanym wspólnikom na zwołanie zgromadzenia, a ponadto zgromadzenie zostało zwołane po raz drugi na podstawie tego samego upoważnienia, w sytuacji, gdy wcześniej zostało ono skonsumowane, gdyż ci sami wspólnicy, powołując się na to samo upoważnienie zwołali na dzień 16 grudnia 2011 r. również nadzwyczajne zgromadzenie wspólników z takim samym porządkiem obrad, podczas którego podjęte zostały takie same przedmiotowo uchwały,

- tj. art. 249 k.s.h. w zw. z art. 218 k.s.h. w zw. z § 20 pkt. 2 - 4 umowy spółki poprzez ich niezastosowanie, co było skutkiem błędnego uznania, że uchwały dotyczące odwołania i powołania członków rady nadzorczej podjęte na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników mogły zostać podjęte w/w okolicznościach, podczas gdy zgodnie z brzmieniem umowy spółki takie uchwały powinny zostać podjęte po pierwsze jedynie na zwyczajnym zgromadzeniu wspólników, a po drugie w przypadku odwoływania członków rady nadzorczej przed upływem 2-letniej kadencji powinny zostać podjęte większością 2/3 głosów, a nie zwykłą większością głosów, które to uchwały w sposób ewidentny nie tylko godziły w interes spółki, ale również zmierzały do pokrzywdzenia wspólników, w tym powoda,

3. błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, w szczególności poprzez ustalenie, że w okolicznościach sprawy nadzwyczajne zgromadzenie wspólników z dnia 28 marca 2012 r. zostało zwołane w terminie wyznaczonym przez Sąd Rejestrowy; że zgromadzenie to nie zostało po raz kolejny zwołane na podstawie tego samego upoważnienia; że nadzwyczajne zgromadzenie wspólników było władne powołać nowych członków rady nadzorczej przed upływem kadencji członków rady nadzorczej poprzednio powołanej i to zwykłą większością głosów, zamiast większości 2/3 głosów,

4. nierozpoznania istoty sprawy z uwagi na to, że Sąd I instancji nie zbadał podstawy materialnej powództwa, natomiast w swoim rozstrzygnięciu nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy, czego dowodem jest chociażby lakoniczna treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku zgodnie z treścią oddalonego powództwa, a także zwrot kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zawierała żadnych przekonujących argumentów mających świadczyć o nierozpoznaniu bądź wadliwym rozpoznaniu przez Sąd Okręgowy istoty sprawy, a w konsekwencji mogących uzasadnić dokonanie wyrażonej w postulatach apelacji zmiany zaskarżonego orzeczenia.

Skarżący nie podniósł zarzutu zmierzającego do zakwestionowania procesu gromadzenia i oceny materiału dowodowego, poprzestając na zarzucie błędu w ustaleniach faktycznych, co nie było wystarczające. Błąd w ustaleniach faktycznych nie jest bowiem błędem samym w sobie, ale zawsze jest wynikiem naruszenia przez sąd jakiegoś przepisu normującego postępowanie dowodowe. Najczęściej jest on następstwem naruszenia dyrektyw oceny materiału dowodowego wyrażonych w art. 233 § 1 k.p.c. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych powinien zatem w pierwszej kolejności wskazywać naruszony przepis oraz sposób jego naruszenia i dopiero wówczas określać błędne ustalenie stanu faktycznego jako następstwo tego naruszenia. Jest to tyle istotne, że sąd drugiej instancji jest związany zarzutami dotyczącymi prawa procesowego podniesionymi przez skarżącego w apelacji (uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07). Związanie to oznacza, że sąd drugiej instancji nie bada i nie rozważa wszystkich możliwych naruszeń prawa procesowego popełnionych przez sąd pierwszej instancji, jednakże powinien odnieść się do wszystkich podniesionych przez skarżącego w apelacji zarzutów naruszenia przepisów postępowania. Skarżący zarzutów naruszenia takich przepisów, które wpływałyby na ustalenia faktyczne w sprawie nie sformułował, wobec czego Sąd Apelacyjny nie miał obowiązku doszukiwać się ewentualnego naruszenia przepisów postępowania, na

których naruszenie skarżący nie zwrócił uwagi. W konsekwencji poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne musiały się ostać, a spór należało odnieść wyłącznie do oceny zasadności powództwa w świetle obranych za podstawę zarzutów apelacji przepisów prawa materialnego.

Skarżący podniósł wprawdzie zarzut obrazy art. 328 § 2 k.p.c. Zarzut ten nie jest jednak polemiką z ustaleniami sądu, ale reakcją procesową na brak możliwości choćby przybliżonej oceny wobec niezawarcia w kwestionowanym orzeczeniu danych pozwalających na weryfikację motywów i stanowiska sądu.

Z literalnej wykładni tego przepisu wynika obowiązek sądu orzekającego ujawnienia w uzasadnieniu wyroku ustaleń faktycznych, przeprowadzonych dowodów, oceny tych dowodów oraz wyjaśnienia zastosowanych przepisów stanowiących podstawę rozstrzygnięcia. Skuteczne podniesienie zarzutu w tym zakresie zachodzi wtedy, gdy na podstawie treści uzasadnienia sądowego nie

jest możliwe odtworzenie podstaw rozstrzygnięcia lub danych pozwalających na rekonstrukcję rozstrzygnięcia w kwestii przyświecających mu motywów. Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie występuje. Uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie tylko nie można przypisać niejasności, ale także wskazanej przez skarżącego lakoniczności. Sąd Okręgowy wnikliwie przeanalizował każde z dochodzonych przez powoda roszczeń w kontekście mających zastosowanie przepisów prawa materialnego, poglądów doktryny oraz stanowisk judykatury, a następnie wyczerpująco wyjaśnił przyczyny ich oddalenia. Tak więc zaskarżony wyrok, pomimo wątpliwości skarżącego, poddawał się kontroli instancyjnej.

Warunek ten został spełniony także w odniesieniu do roszczenia

o ustalenie nieistnienia uchwał. Sąd Okręgowy zwrócił przede wszystkim uwagę na wyjątkowość dopuszczenia powództwa z art. 189 k.p.c. w przypadku uchwał nieistniejących, którego zasadniczo nie przewidują przepisy Kodeksu spółek handlowych, określające dwie podstawowe drogi zmierzające do eliminowania

z obrotu uchwał zgromadzeń spółek kapitałowych w postaci powództwa

o uchylenie uchwały oraz powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały.

Ze względu na nieusuwalną obecnie rozbieżność stanowisk zarówno

doktryny, jak i orzecznictwa, wskazał, że nie jest możliwe udzielenie jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, czy „istnieją” uchwały „nieistniejące” oraz czy można je zaskarżać w trybie art. 189 k.s.h. Mimo to wydał orzeczenie niewątpliwie wpisujące się w nurt liberalny, który zasadniczo przewiduje formułowanie powództw z wykorzystaniem instytucji uchwał nieistniejących, choć w ograniczonych przypadkach, dotyczących zwłaszcza skrajnych

uchybień w zakresie procedury podejmowania uchwały. Opowiedzenie się za dopuszczalnością tego rodzaju powództwa oznacza konieczność weryfikacji przesłanek stosowania art. 189 k.p.c., a w szczególności przesłanki interesu prawnego, która decyduje o zasadności powództwa. W orzecznictwie zgodnie przyjęto, że przesłanka interesu prawnego powoda, uzasadniająca wytoczenie powództwa na podstawie art. 189 k.p.c., nie jest spełniona wówczas, gdy występuje równocześnie możliwość innej formy ochrony prawnej, nawet

w drodze orzeczenia o charakterze deklaracyjnym, jak o stwierdzenie nieważności uchwały (wyrok SN z dnia 6 czerwca 1997, II CKN 201/97; wyrok SN z 4 stycznia 2008 r., III CSK 204/07). W niniejszej sprawie powód oprócz roszczenia o ustalenie nieistnienia uchwał sformułował roszczenie alternatywne (ewentualne) o stwierdzenie nieważności uchwał. Tym samym zapewnił sobie inną drogę do realizacji jego interesu prawnego w postępowaniu, czego skutkiem było jednoczesne pozbawienie się tego interesu w ramach roszczenia o ustalenie nieistnienia uchwał w sposób obligujący Sąd Okręgowy do oddalenia powództwa w tej części.

Sąd Okręgowy w tej sytuacji miał możliwość przystąpienia do rozpoznania kolejnego z zawartych w pozwie roszczeń, tj. roszczenia o stwierdzenie nieważności uchwał, które zostało oparte na twierdzeniu podjęcia ich na zgromadzeniu wspólników zwołanym z niezachowaniem terminu wynikającego

z upoważnienia udzielonego na mocy postanowienia Sądu Rejestrowego

z dnia 14 kwietnia 2011 r. Zwołanie zgromadzenia wspólników po terminie wynikającym czy to z ustawy, czy - jak w rozpoznawanej sprawie -

z postanowienia udzielającego wspólnikom mniejszościowym stosownego upoważnienia kwalifikuje się jako uchybienie formalne, które może być przyczyną stwierdzenia nieważności podjętej na nim uchwały. Przedmiotowe

postanowienie z dnia 14 kwietnia 2011 r. udzielało upoważnienia do zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej spółki w terminie 30 dni, licząc od dnia uprawomocnienia tego postanowienia. Skarżący odniósł prawomocność tego postanowienia wyłącznie do skutków wniesienia przez osoby nieuprawnione do reprezentacji pozwanej spółki apelacji, która z tej przyczyny została odrzucona w dniu 25 listopada 2011 r. (sygn. akt XGa 400/11). Ponadto, stanął na stanowisku, że o prawomocności można mówić w tym wypadku już od momentu upływu terminu do wniesienia apelacji od postanowienia z dnia 14 kwietnia 2011 r., a więc od dnia 6 maja 2011 r. Z punktu widzenia tej daty zgromadzenie zwołane w dniu 28 marca 2012 r. po pierwsze przekraczało termin wynikający z upoważnienia, po drugie zaś nie znajdowało umocowania w upoważnieniu, które zdaniem skarżącego skonsumowało zwołanie zgromadzenia wspólników pozwanej spółki w dniu 16 grudnia 2011 r.

Przedstawiony przez skarżącego sposób rozumowania był nie do zaakceptowania i spotkał się z trafną krytyką Sądu Okręgowego. Skarżący w nieuprawniony bowiem sposób pominął, czy też zdeprecjonował okoliczność wniesienia od postanowienia z dnia 14 kwietnia 2011 r., oprócz apelacji odrzuconej w dniu 25 listopada 2011 r., także apelacji, która została odrzucona mocą postanowienia z dnia 20 czerwca 2011 r. Prawomocności postanowienia z dnia 14 kwietnia 2011 r. nie można było wiązać jedynie z odrzuceniem jednej z tych apelacji w sytuacji dalej toczącego się postępowania na skutek wniesienia innych środków odwoławczych, w tym wypadku drugiej z apelacji oraz zażalenia na postanowienie w przedmiocie jej odrzucenia. Wszak prawomocność polega na wyłączeniu dalszego postępowania w sprawie na skutek środków odwoławczych (teza 1 do art. 363 k.p.c. [w:] K. Piasecki {red.}, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do artykułów 1 – 366, tom I, 2010, wyd. 5, Nb. 1, Legalis wersja 579). Wprawdzie postanowienie z dnia 25 listopada 2011 r. również zostało zaskarżone, a zażalenie stanowiące wywiedziony od niego środek zaskarżenia zostało odrzucone w dniu 21 lutego 2012 r. (k. 517), to jednak mogło to stanowić co najwyżej o jego prawomocności, ale nie o prawomocności postanowienia z dnia 14 kwietnia 2011 r., co do którego w każdej z tych dat dalej trwało postępowanie odwoławcze. Zakończyło się ono dopiero w dniu 28 lutego 2012 r. postanowieniem o odrzuceniu zażalenia na postanowienie z dnia 20 czerwca 2011 r. Postanowienie z dnia 14 kwietnia 2011 r. uzyskało zatem walor prawomocności w dniu 28 lutego 2012 r., w którym zakończone zostało ostatnie z prowadzonych postępowań służących rozpoznaniu wszystkich wywiedzionych od niego, także pośrednio, środków odwoławczych. Od tego momentu należało wiązać z tym postanowieniem skutek w postaci upoważnienia wspólników do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz liczyć zakreślony nim dla tej czynności termin. Oznacza to, że zgromadzenie z dnia 28 marca 2012 r. mieściło się w terminie wyznaczonym w postanowieniu upoważniającym. Bez znaczenia pozostaje natomiast fakt zwołania zgromadzenia w dniu 16 grudnia 2011 r. Wówczas postanowienie z dnia 14 kwietnia 2011 r. nie było jeszcze prawomocne i skuteczne. Zostało zwołane zanim rozpoczął się bieg terminu wynikającego z upoważnienia, czyli de facto bez upoważnienia, i w żadnym wypadku upoważnienia tego nie mogło skonsumować, nawet w sytuacji dostrzegalnej tożsamości przedmiotowej uchwał podjętych na obydwu zgromadzeniach.

Uwadze skarżącego umknęło, że zwołanie zgromadzenia wspólników po terminie nie powoduje automatycznie nieważności podjętych na nim uchwał. Wszelkie nieprawidłowości w zwołaniu zgromadzenia wspólników, podobnie jak i inne uchybienia w podejmowaniu uchwał, mające charakter wyłącznie formalny (proceduralny), mogą stanowić skuteczną podstawę żądania stwierdzenia nieważności uchwały tylko wtedy, gdy wpłynęły na jej treść (uzasadnienie do uchwały 7 sędziów SN z dnia 18 września 2013 r., sygn. akt III CZP 13/13; wyrok SN z dnia 26 marca 2009, I CSK 253/08). Tymczasem skarżący zaniechał jakichkolwiek prób wykazania, że występujące jego zdaniem nieprawidłowości w zwołaniu zgromadzenia determinowały treść którejkolwiek z kwestionowanych uchwał. Nie podniósł na tę okoliczność nawet stosownych twierdzeń. W konsekwencji powództwo w tej części nie zasługiwało na uwzględnienia także i z tej przyczyny.

Podobnie, niewystarczające okazało się ograniczenie twierdzeń leżących u podstaw ostatniego z dochodzonych w sprawie roszczeń, tj. roszczenia o uchylenie uchwał, do upatrywanej w nich sprzeczności z postanowieniami umowy spółki. Stanowiący podstawę tego typu roszczeń art. 249 § 1 k.s.h. przewiduje, że uchwała wspólników sprzeczna z umową spółki bądź dobrymi obyczajami i godząca w interesy spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie wspólnika może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały. Sposób interpretacji tego przepisu nie pozwala przyjąć, że skuteczność roszczenia uzależniona jest od samej tylko sprzeczności uchwały zgromadzenia wspólników ze statutem spółki. Sąd Najwyższy w dniu

10 marca 2016 r. podjął uchwałę w sprawie III CZP 1/16, w której stwierdził, że sprzeczność uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

z umową spółki nie jest samodzielną przesłanką uzasadniającą uwzględnienie powództwa o uchylenie tej uchwały. W doktrynie przyjęto natomiast, że przywołany przepis statuuje cztery niezależne przesłanki uchylenia uchwały.

I tak uchwała podlega uchyleniu, jeżeli: a) jest sprzeczna z umową spółki i godzi w interesy spółki, b) jest sprzeczna z umową spółki i ma na celu pokrzywdzenie wspólnika, c) jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i godzi w interesy spółki, d) jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i ma na celu pokrzywdzenie wspólnika (vide teza III 2 do art. 249 [w:] A. Szajkowski {współaut.}, Kodeks spółek handlowych, tom II, Warszawa 2002, Nb. 13, s. 576-577).

W niniejszej sprawie Sąd I instancji opowiedział się za koniecznością spełnienia oprócz przesłanki sprzeczności uchwały z umową spółki jeszcze przynajmniej jednej z dwóch przesłanek z art. 249 k.s.h., tj. godzenia w interesy spółki bądź pokrzywdzenia wspólnika. Sąd Apelacyjny pogląd ten w pełni aprobuje. Co za tym idzie, ewentualna sprzeczność pomiędzy uchwałą a umową spółki w przedmiocie sposobu głosowania (kwestia wymaganej większości głosów do podjęcia określonej uchwały oraz forum w postaci nadzwyczajnego bądź zwyczajnego zgromadzenia wspólników) nie mogła przesądzić o zaistnieniu podstaw do uchylenia uchwały. Skarżący w zasadzie nie wyjaśnił, w czym mogłaby się przejawiać sprzeczność uchwały z interesami spółki. Można domniemywać na tle przedstawionej przez niego argumentacji, że upatrywał

w uchwale dotyczącej odwołania i powołania członków rady nadzorczej skutku polegającego na powstaniu w pozwanej spółce swoistej dwuwładzy prowadzącej do wewnętrznego konfliktu. Tak rozumiany interes jednak już nie istnieje.

Jak wynika z poczynionych w sprawie i nie zakwestionowanych przez skarżącego ustaleń, na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników zwołanym

w dniu 10 czerwca 2014 r. przez ustanowionego dla spółki kuratora zostały podjęte uchwały nr 10, 11, 12, 13, 14 powołujące w skład rady nadzorczej odpowiednio J. Z., C. Ł., P. B., B. G. i A. W.. Rada nadzorcza dokonała wyboru członków zarządu na posiedzeniu w dniu 10 czerwca 2014 r. w osobach D. Ł., Z. M. i T. S.. Wpisem dokonany w dniu 28 lipca 2014 r. Sąd Rejestrowy wykreślił

z rejestru przedsiębiorców prowadzonego dla pozwanej w ramach Krajowego Rejestru Sądowego U. K., J. W. i K. K., jako członków zarządu i wpisał w to miejsce D. Ł., Z. M. i T. S.. Wynika z tego, że skład rady nadzorczej został wybrany i wszelkie nieprawidłowości w tym zakresie zostały ostatecznie usunięte. Ponadto, postanowieniem z dnia 14 czerwca 2012 r. LD XX Ns-Rej. KRS (...) Sąd Rejestrowy odmówił dokonania wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym zmian wynikających z uchwał podjętych na zgromadzeniu

w dniu 28 marca 2012 r., eliminując wszelkie obawy związane z możliwością ujawnienia w Krajowym Rejestrze Sądowym danych osób w ocenie powoda wadliwie powołanych w skład rady nadzorczej, jak również z możliwością wykreślenia z Rejestru danych członków zarządu odwołanych zaskarżonymi uchwałami.

W następstwie powyższego nie można stwierdzić naruszenia spornymi uchwałami nie tylko interesów pozwanej spółki, ale i samego powoda, będącego jej wspólnikiem. Ocena z perspektywy przesłanki sprzeczności uchwały z dobrymi obyczajami pozostawała natomiast niemożliwa, bowiem in casu nie została sprecyzowana.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, jako bezzasadną, zaś zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 810 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

w postępowaniu apelacyjnym. Wysokość tych kosztów została ustalona na podstawie § 8 ust. 1 pkt 22 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 in principio rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804).